

TEXNOLOGIYA FANINI O‘QITISHDA INNOVATSION PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNI QO‘LLASH USULLARI

Bobojonova Jannatoy Ravshanjon qizi

*Farg‘ona davlat universiteti Ta‘lim va tarbiya nazariyasi o‘qitish
metodikasi (texnologik ta‘lim) 2-kurs magistranti*

Annotatsiya. Mazkur maqolada texnologiya fanini o‘qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan samarali foydalanishning nazariy asoslari va amaliy jihatlari yoritiladi. Ta‘lim jarayoniga yangi metodlarni tatbiq etish orqali o‘quvchilarda mustaqil fikrlash, ijodkorlik, muammoli vaziyatlarni hal qilish ko‘nikmalarini shakllantirish yo‘llari tahlil qilinadi. Shuningdek, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, loyihaviy va modul asosida o‘qitish usullarining afzalliklari misollar yordami da ko‘rsatib beriladi.

Kalit so‘zlar: texnologiya fani, innovatsion pedagogika, interfaol metod, kreativlik, ta‘lim sifati, loyihaviy yondashuv, modul o‘qitish

Annotation. This article describes the theoretical foundations and practical aspects of the effective use of innovative pedagogical technologies in teaching the subject of technology. The study analyzes ways to develop students' independent thinking, creativity, and problem-solving skills through the application of new methods in the educational process. In addition, the advantages of teaching methods based on interactive methods, information and communication technologies, project-based, and modular approaches are demonstrated through examples.

Keywords: technology subject, innovative pedagogy, interactive method, creativity, quality of education, project-based approach, modular teaching.

Kirish. Texnologiya fanini o‘qitish jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo‘llash bugungi kunda ta‘lim tizimining eng dolzarb masalalaridan biri bo‘lib kelmoqda. Bugungi zamonaviy axborot makonida shakllanayotgan yangi avlod o‘quvchilari uchun ta‘lim samaradorligi nafaqat bilim berish bilan, balki ularda mustaqil fikrlash, amaliy faoliyat ko‘nikmalarini rivojlantirish, ijodiy yondashuvni shakllantirish bilan ham belgilanadi. Shunday ekan, o‘qituvchilar oldida faqat an‘anaviy metodlar emas, balki innovatsion yondashuvlar asosida ta‘limni tashkil etish masalasi turadi.

Mamlakatimizda so‘nggi yillarda ta‘lim jarayonini modernizatsiya qilish, o‘quv dasturlarini zamonaviylashtirish, pedagogik texnologiyalarni joriy etishga katta e‘tibor qaratilmoqda. Xususan, davlatimiz rahbari tomonidan ilgari surilgan ta‘lim sohasidagi islohotlar, o‘quvchi-yoshlarning zamonaviy bilim va kasb-hunarlarini egallashiga keng

imkoniyatlar yaratib bermoqda. Ayniqsa, texnologiya fanini o'qitishda qo'llanilayotgan yangi metod va usullar o'quvchilarda mustaqil fikrlash, tahlil qilish, konstruktorlik, loyihalash va ijodkorlik qobiliyatlarini shakllantirishga xizmat qilib kelmoqda.

Ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalarning ahamiyati, ularni qo'llash zarurati, shuningdek, texnologiya fanini o'qitishda ulardan foydalanishning samarali yo'llari haqida umumiy ma'lumot beriladi. Ushbu mavzuni tanlashdan ko'zlangan asosiy maqsad – texnologiya fanini o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari va amaliy tajribalarini yoritish, ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi yo'llarni izlashdan iboratdir.

Texnologiya fani o'quvchilarda amaliy faoliyat ko'nikmalarini shakllantirishga yo'naltirilgan bo'lib, unda qo'llaniladigan metod va usullar ularning tafakkurini rivojlantirishi, ijodkorlik va yangilikka intilishini kuchaytirishi zarur hisoblanadi. An'anaviy ta'lim jarayonida asosan ma'ruza va tushuntirish metodlariga tayanilgan bo'lsa, innovatsion yondashuvlarda interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, loyiha asosida ta'lim, muammoli ta'lim va o'quvchilarni o'zaro hamkorlikda o'qitish usullariga keng e'tibor qaratiladi. Bu esa o'quvchilarning darga bo'lgan qiziqishini hamda faolligini oshiradi, dars jarayonida ularni faol ishtirokchi sifatida jalb qiladi.

Shu bilan birga, kirish qismida muammoning dolzarbligi ham asoslanadi. Chunki hozirgi davrda ta'lim samaradorligini oshirish, raqobatbardosh kadrlar tayyorlash, yoshlarni mustaqil fikrlash va yangilik yaratishga yo'naltirish masalalari jamiyat oldida turgan eng muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Innovatsion texnologiyalarni o'qitish jarayoniga keng tatbiq etish esa ushbu maqsadlarga erishishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Tadqiqotning obyekti, predmeti, maqsadi va vazifalari ham ko'rsatib o'tiladi. Ushbu ishning obyekti – texnologiya fanini o'qitish jarayoni, predmeti esa – unda qo'llaniladigan innovatsion pedagogik texnologiyalardir. Ishning maqsadi – texnologiya fanini o'qitishda innovatsion texnologiyalardan samarali foydalanish yo'llarini asoslab berishdan iboratdir. Tadqiqot vazifalari esa quyidagilardan iborat:

- * texnologiya fanini o'qitishda innovatsion texnologiyalarning o'rni va ahamiyatini aniqlash;

- * o'quvchilarning bilish faoliyatini faollashtirishda interfaol metodlarning roli;

- * ta'lim jarayoniga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini tatbiq etishning samaradorligini tahlil qilish;

- * loyiha asosida ta'lim, muammoli ta'lim, ijodiy topshiriqlar orqali o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini shakllantirish yo'llarini ko'rsatish.

Mazkur ishning ilmiy yangiligi shundaki, texnologiya fanini o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llashning yangi yondashuvlari tahlil qilinadi,

o'quvchilarning mustaqil fikrlash va ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirishga yo'naltirilgan samarali metodlar ko'rib chiqiladi. Shuningdek, amaliy tajriba asosida o'qituvchilarga tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Asosiy qism: 1. Innovatsion pedagogik texnologiyalarning mohiyati Innovatsion texnologiyalar — bu o'quv jarayoniga yangicha yondashuv, ta'lim samaradorligini oshirishga qaratilgan metod va vositalar tizimi. Ular o'quvchining shaxsiy qiziqishlari, bilishga bo'lgan ehtiyoji va mustaqil faoliyatini rivojlantiradi.

2. Texnologiya fanida qo'llaniladigan innovatsion metodlar - Interfaol metodlar: "Aqliy hujum", "Klaster", "Bahs-munozara" orqali o'quvchilarni faol ishtirok etishga undash. - Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari: Multimedia darslari, 3D modellar, virtual laboratoriyalar yordamida amaliy ko'nikmalarni mustahkamlash. - Loyihaviy yondashuv: O'quvchilarga kichik ishlab chiqarish loyihalari berish, amaliyotga yo'naltirish. - Modulli ta'lim: Fan bo'limlarini mustaqil o'quv modullari shaklida tashkil etish orqali o'zlashtirishni chuqurlashtirish.

3. Innovatsion texnologiyalarni qo'llashning afzalliklari - O'quvchilarning bilim olishga qiziqishini oshiradi; -Mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvni rivojlantiradi; -O'quv jarayonini ko'rgazmali va amaliy jihatdan boyitadi; - Zamonaviy kasb-hunar ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. 4. Amaliy misollar Texnologiya darslarida robototexnika, 3D printer, dizayn dasturlari, onlayn simulyatorlardan foydalanish o'quvchilarni yanada qiziqtiradi

Xulosa. Texnologiya fanini o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish — bu ta'lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biridir. Interfaol metodlar, AKT vositalari, loyihaviy va modulli yondashuv o'quvchilarni bilimga qiziqtiradi, ularni mustaqil fikrlashga, ijodiy yondashishga undaydi. Shu orqali yoshlar nafaqat nazariy bilimlarga, balki amaliy ko'nikmalarga ham ega bo'ladilar. Innovatsion pedagogik texnologiyalar ta'limda shaxsga yo'naltirilgan yondashuvni kuchaytiradi, o'quvchini o'z imkoniyatlarini to'liq namoyon etishga chorlaydi. Shuningdek, ular texnologiya fanini hayotiy voqealar bilan bog'lab o'qitishga, ishlab chiqarish va kasb-hunar sohalariga tayyorlashga xizmat qiladi. Ta'lim jarayonida yangicha yondashuvlarning qo'llanilishi o'quvchilarni nafaqat bilim olishga, balki o'z bilimlarini amalda qo'llashga ham o'rgatadi. Shu bois, texnologiya fanini o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalar o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida hamkorlikni kuchaytiradi, ular o'rtasida ijodiy hamkorlik muhitini yaratadi. Bu esa ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Innovatsion metodlardan foydalanish jarayonida o'quvchilarda ijtimoiy faollik, jamoada ishlash ko'nikmalari ham shakllanadi.

Shu bilan birga, innovatsion yondashuvlar o'quvchilarda ilmiy-tadqiqot faoliyatiga qiziqishni ham oshiradi. Umuman olganda, texnologiya fanini o'qitishda innovatsion

pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarni mustaqil va ijodiy fikrlovchi shaxs sifatida tarbiyalash, ularning kelajakdagi kasbiy faoliyatiga mustahkam zamin yaratishning eng samarali yo'llaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti qarorlari va farmonlari. – Toshkent, 2023–2024.
2. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
3. To'raqulov, A. Pedagogik texnologiyalar va innovatsiyalar. – Toshkent: Fan, 2021
4. Xodjayev, N. Texnologiya fanini o'qitishda metodik yondashuvlar. – Toshkent: O'qituvchi, 2020.
5. Hasanboyeva O. Pedagogik mahorat va interfaol metodlar. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2019.
6. Shodmonov A., Mamatqulov B. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. – Toshkent: NMIU, 2022.
7. Ziyayev, D. Ta'limda AKTdan foydalanish. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
8. Jonibekov U. Texnologiya fanining didaktik asoslari. – Samarqand, 202